

prohibere, nihil immedire tempus. & tamen genus non flectat, neque percutiat pectus, neque in celum manus extendat, timentem tantum ferventem exhibeat, orationis perfectionem consummaturum; orare posse forum petentem, & ambulatorem, in officina sedentem, fuentem peles, servum ementem, ascendentem, descendentem, atlantem, Paulum in carcere orantem, Jeremiam in ceno. Job in stercore, Jonam in ventre ceti, adde latronem in Cruce, tres pueros in fornace, Daniel in lacu leonum, de quibus Basilus. Denique quilibet sibi esse templum, Deum ubique, ac prope semper esse. Quo perinet apologia illa pro Licentio Augustini adversus matrem Monicam, quae in requisitis naturae Plalmum recitat indignum putabat. Recit. cum simili de causa alibi. Sed & Alexander Dionysius scripsit non fuisse perfectionis impedimento, quo minus festivitatem Vachislem celebrarent, sive in agro, sive in deserto, sive in insula, sive in carcere. Protulit ex his testimoniis nonnulla Ladovicus Soto major pertinaciter Interpres litterarum divinarum, & Magellanus noster in explanatione primae ad Timotheum epistolae. praeter ea Augustinus, Ambrosius, Profp. p. Quorum autem loci commoditas canentur orationis, tradit idem Basilus, & Chrysostomus; quibusque res ipsa religio, & sanctas obiri perennationem, nec obviae solennes proce, & sacrificia celebrari posse, & pie converti ad Orientem altaria, quoque ad eam partem converti precari. Vestum his de rebus omnibus in hoc, tum in aliis operibus discitur, eaque tractantur otio abuentis hominis esset. De peregrinationibus vero satis accurate scripsit Gregorius & Serarius noster praeter alios. Justinus quoque, cur cum noster Propheeta in omni loco dominationis Dei Deum nos laudare iubet, & Apostolus pro orare in omni loco, Solem versus oramus, respondet, ut meliora te, & namus ad honorem Dei: tamen in omni quoque loco Solem esse orare precantibus, nec fieri posse, ut per eum tempore quatuor caeli partes intueamur: denique si nos quodlibet ad Apostolis, quam Basilus, & Origenes, & Damascenus, Athanasius, inter Apostolicas traditiones numerant, & alii, ut nos ipsi quoque alibi diximus: simul notantes in ea re reprehendum periculum superstitionis a Leone. Extat Concilii Tridentini decretum, ne in privatis domibus, atque omnino extra Ecclesiam, & ad divinum cultum dedicata oratoria ab Ordinariis delectanda, & visitanda, sanctum Missae sacrificium a secularibus, aut regularibus quibuscumque peragatur. Ephrem admonet, ut iuxta Christi, & Pauli, & praecipuum, semper oremus, addit, ut omni etiam loco, quod ex alio sequitur, & non solum postquam sumus Ecclesiam ingressi. (Necis enim, ait, quando venit, qui animam tuam est reperiturus. Nec expectes diem dominicum, aut festum, locive differentiam: sed, ut inquit Propheeta David, in omni loco dominationis, sive igitur in Ecclesia fueris, sive domus, sive in agro; est oves pascas, esti aedificia construas, est in symposio vesceris, ab oratione cavendissimae; & quodcumque poteris, genua flecte, quando non poteris, mente Deum invoca, & vesperi, & mane, & meridie. Quod si orationem operi praemiseris, & surgens de lecto, primorum motuum tuorum initia ab oratione duxeris, aditus peccati in animam non poterit.) Sic ille. Eadem prope modum repetit Chrysostomus, & quod lacrymans David, suam ipsius admonitionem animam, dicebat, in omni tua dominationis est benedic anima mea Domino. (Eti igitur frater, inquit, ne expectes diem, vel horam; sed etiam cum dormies, ora, & in via, & dum cubas, & cum surgis, & in quocumque loco.) (Et iugis quaedam bonitas mentis, ait Bernardus, & bene compositi animi, & ad Patrem Deum in filis Dei bonitas eius quaedam similitudo, orare pro omnibus semper, & gratias agere in omnibus; & tot modis in oratione, vel gratiarum actione in Deum te jagere resuadere, quot tam in proximi, quam in suis necessitatibus, vel consolationibus auctores in hoc materia invenit pius affectus.) Bruno Carthusianus per omnem locum dominationis Dei, in quo benedicere debet, intelligit omnem statum eius, tam in bonis, quam in malis, quasi dicit David, considera qualiter non solummodo dominatur bonis, ut in bonum cedant, sed etiam malis, ut ad quamlibet utilitatem suorum deveniant; & hac consideratione benedic Domino, qui hanc mirabilem

A habet potentiam. Benedicite, ait Beda, non tantum in remuneratione iustorum, sed etiam in iusta damnatione malorum.

Benedic anima mea Domino. Observat Augustinus hunc ultimum esse versum, qui fuerat primus; & benedictio a capite, benedictio fit in fine; & benedictione profecti, ad benedictionem redimus; in benedictione regnemus. Perseverari in Dei benedictione debet, inquit Prosper, qua vere continuatur, si sine cessatione bene vivitur. De benedictionem continuam vocat Cassiodorus inexpressibilem clypeum contra omnes catus; qui enim Deum semper benedicat, ab eo iugiter custodiri. Hoc est cum capite caudam offerre Domino, inquit Hugo, confirmans exemplo Christi, qui sermone de beatitudinibus eodem promissio regi colorum concludit, quo incipit. De ratione Psalmum claudendi similis sententia ei, quae collocata fuerit in initio, dixi Psalmo 8. Pridem demum dixi verbo singulari, benedic post ter incultum plurale, benedicite. Unitatem scientiae in tribus personis observari a Generardo pie magis, quam probabiliter. Eiusdem generis cetero, quod notat Augustinus circa primum Psalmi versum, quibus reperit benedicite verbum in toto Psalmo, ut referantur quique animi status: primus, in utero matris; alter, quem egreditur in auras: tertius, cum hoc, atque illic ingreditur: quartus, quem recedit de mundo. Omisit quidem, qui possit esse quom redit, seu tendit ad Deum. At anima rei tantum reperitur hic benedicere, aut invitari ad benedicendum Dominum, Nisi animam interpretetur secundo benedicere, quam nominantur interiora, quarto quem benedicere non oblivisci. Concilii sexti Constantinopolitani caput septimum praescribit, ut qui non vacat intra Basilicam orare, id ubi vis faciat, in Ilyris, agris, ubicumque eum hora matutina, vel vespertina invenierit, sciens DEUM ubique praesentem esse, prout hic habetur, & in Psalmo 138. f.

Dens in iudicio damnationem benedictur. Observatio Augustini Dei benedictio continua, ad versus omnino estis clypeus est. L. 1. c. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. Augusti observatio circa primum psalmi versum. Conf. 7. 8. 9. 10. f. 99.

PSALMUS CENTESIMUS TERTIUS.

Ipsi David.

Benedic anima mea Domino. Domine Deus meus magnificatus es vehementer. Confessionem, & decorem induisti: & amictus lumine sicut vestimentum. Extendens celum sicut pellem; & qui tegis aquis superiora eius. Qui ponis nubem ascensum tuum: qui ambulat super pennas ventorum. Quis facis Angelos tuos spiritus: & ministros tuos ignem urentem. Qui fundasti terram super stabilitatem suam: non inclinavit in saeculum saeculi. Abyssus, sicut vestimentum, amictus eius super montes stabant aquae. Ab increpatione tua fugient: a voce tonitru tui formidabant. Ascendunt montes: & descendant campi in locum, quem fundasti eis. Terrarum possessi, quem non transgredientur: neque convertentur operire terram. Qui emittis fontes in convallibus, inter medium montium pertransibunt aquae. Potabunt omnes bestiae agri: & expectabunt onagri in siti sua. Super cae volucres caeli habitabunt: de medio petrarum dabunt voces. Rigans montes de superioribus tuis: de fructu operum tuorum satiabitur terra.

14 Por-

14 Producent fenum iumentis, & herbam ser-A
viti hominum;
Ut educas panem de terra: & vinum lactificet cor hominis:
Ut exhalaret faciem in oleo: & panis cor hominis confirmet.
16 Saturabuntur ligna campi, & cedri Libani, quas plantavit: 17 illic passeris nidificabunt.
18 Herodii domus dux est eorum: 19 montes excelsum cervis, petra refugium hircinacis.
19 Fecit Lunam in tempora: Sol cognovit occasum suum,
20 Possit tenebras, & facta est nox; in ipsa pertransibunt omnes bestiae silvae.
21 Catuli leonum rugientes, ut rapiant; & quantant ad DEO escam sibi.
22 Ortus est Sol, & congregati sunt: & in cubilibus suis collocabuntur.
23 Exhibet homo ad opus suum, & ad operationem suam usque ad vesperum.
24 Quam magnificata sunt opera tua Domine! omnia in sapientia fecisti: impleta est terra possessione tua.
25 Hoc mare magnum, & spatiosum manibus: illic reptilia, quorum non est numerus.
26 Animalia pusilla cum magnis: 26 illic naves pertransibunt.
Draco iste, quem formasti ad illudendum ei: 27 omnia à te expectant, ut des illis escam in tempore.
28 Dante te illis, colligent: aperiente te manum tuam, omnia implebuntur bonitate.
29 Avertente autem te faciem, turbabuntur: auferent spiritum eorum, & deficient, & in pulverem suum revertentur.
30 Emitte spiritum tuum, & creabuntur: & renovabis faciem terrae.
31 Sit gloria Domini in saeculum: latabitur Dominus in operibus suis.
32 Qui respicit terram, & facit eam tremere, qui tangit montes, & fumigant.
33 Cantabo Domino in vita mea: psallam Deo meo quamdiu sum.
34 Jucundum sit ei eloquium meum: ego vero delectabor in Domino.
35 Deficiant peccatores à terra, & iniqui ita ut non sint, benedic, anima mea, Domino.

TITULUS, & ARGUMENTUM.

Vers. 1. Ipsi David.

Benedic anima mea Domino. Domine Deus meus magnificatus es vehementer. Confessionem, & decorem induisti.

Titulus Hebraice natus est.

Titulus Graece.

Titulus nullus est Hebraice, & Chaldaice, ita ut alicui propterea non distinguerent à priore Psalmo, quod refellit Lyranus: licet Hebraei nec titulum apponerent, tette Treviso, nec grossam, seu majusculam litteram in principio, nec spatium relinquenter à praecedentis Psalmo sine. In Bibliis Complutensibus, Regiis, & aliis tunc Graecae, tunc Latinae hic titulus extat prolixior *David pro mundi compunctione*. Melius constitutione apud Euthymium Interpres Latium: in quo Euthymio solo, & Nicephoro reperio huiusmodi titulum, ex Latinis apud nullum nec Bibliorum codicem, nec Enarrationem Lorini in Psal. Tom. III.

Solum aliqui codices Biblici Latini, & quidam Enarratores habent nomen Psalmi (*Psalmus David*, vel *psalmus David*) credo in titulum Graecum irrepsisse fortiter, & argumentum Psalmi, in quo dicitur agitur de constitutione mundi, & commendatur Deus à creatura conditione, conservatione, gubernatione, qui in Psalmo praecedente ab aliis beneficiis in humanum genus collatis laudatus fuerat. Excitat Propheeta seipsum ad benedicendum Domino, praefatus ipsius magnitudinem, decus, splendorem lucis inaccessibilis, ex consideratione omnium operum eius in caelo, terra, & jam post illorum enumerationem, & admirationem valde accentus, promittit in fine se quoad vixerit à DEI laudibus numquam cessaturum. In hoc Psalmo Rickeleius ait ostendi sanctum David non solum fuisse magnum Theologum, sed etiam excellentem Philosophum; quorum utrumque illi ex divina inspiratione concessum sit. Athanasius à Psalmo hunc fecit priorem, & praecipuum, aut consolandum argumentum continentibus: praeterea etiam cum praecedente usurpandum volenti ubique, & in omnibus gradibus agere DEO. Eugubinus appellans huiusmodi Psalmi quasi quamdam naturalem, ac divinam Philosophiam, quamdam Genesim, quemdam Timaeum Platonis, & hinc tractare similia, quae Aristoteles (si tamen Aristoteles) in libro de mundo, & Pseudo Judaeus duabus sapientiae, & plures alii, demonstrant hocce munus orationibus, & semper in consideratione rerum divinarum, & admiratione creatoris persisteret: ad hoc, opinione Pythagorae, videri nos nates, ut cognoscamus & intelligamus praecipuum, stellas, & creatorem, motorem, ordinem ipsorum: sensisse quoque Architam beatissimum illum, qui iret per rerum omnium ad suum caput conjunctionem, deduceret omnia à principe suo DEO, deinde reflecteret ab his ipsis ad ipsum principium; rerum veram contemplationem facere, ut cognoscatur Deus, laudetur, suscipiatur, in maxima veritate anime persentat, Deum noscens efficiatur beatus. Possunt hinc veribus illustrari, & amplificari, quae non uno loco à nobis illa inde dicta sunt eodem isto, & aliis operibus nostris: nec hic in limine statim haerendum. Ercedios animos exigit hic Augustinus, ut audiamus magna, leta, pulchra, desiderabilia, plena letitiae, gaudiorumque munera DEI. Valentia vero ingenio demonstrat quinque velut aedificia iustu Dei facta, mundi arcae Noe, tabernaculi, templi semel, & aeternum, adhaec spiritualis tyrum fuisse, hieque non de fabrica domaxat mundi, sed de nostra redificatione, ac redificatione spirituali agi. Distinguit praeterea mundum idealem, sensibilem, spiritualem, id est, Ecclesiam; vel animae iusti, gloriosum. Recitat Psalms iste in officio Pentecostes, praesertim propter versum eius trigessimum.

Argumentum

ad Marcel.

Manu scripta

Quisquam dicitur hie placet

Quo tempore usurperetur hic placet

versus primus

Omnia anima per hunc

In hoc autem primo versiculo, quamvis ex usu Ecclesiae officii dicitur, Propheeta ad benedicendum, & laudandum Dominum provocat se ipsum, & animam suam ut id ipse faciat magis ex animo. Causam autem cur id facere debeat, vel primum quod ante omnia de Deo celebrare oporteat, dicit esse immensam & infinitam magnitudinem ipsius, quam peritissimè declaraverit ac manifestam fecerit per omnipotentem cunctarum rerum creationem, earumdemque laudatissimam, ac benignissimam conservationem, & gubernationem, ad benignissimam conservationem, & gubernationem, quae sibi comparavisse praeclearam & elegantem laudem, in qua se omni ex parte excruderit, vestiverit, ornaverit; videlicet in creaturis suis manifestando dicta attributa potentiae, sapientiae, bonitatis, quae reddunt illum supra modum laudabilem, decorum, gloriosum. *Benedic anima mea Domino.* Alii, Dominum, vide praecedentis Psalmi exordium. Atque nos Augustinus vult animam nostram, quia omnium nostrum anima per unam fidem una anima est; & omnes nos quicumque in Christum credimus, propter unitatem corporis eius, unus homo sumus. Poetis etiam profanis usum quid egregium Animi sit, coherari seipsum, cum vero precipue quod egregium Animi sit, de aliquo solum, quod loqueretur apud in usum, utroque, adingentis cordis animam suam. Unde argue colligit animi libertatem, seipsum in quam voluerit partem vertentis; ac sibi imperantem, & immortalitatem, ob reflexionem in se ipsum, quia sensus non cognoscit seipsum.

O o 2

